

Nr 91

Av herr **Wachtmeister**, om inrättande av en tjänst som förste trädgårdsintendent vid botaniska trädgården i Lund.

(Lika lydande med motion nr 70 i Första kammaren)

I motioner till 1961 års riksdag I: 323 och II: 372 samt till 1962 års riksdag II: 263 hemställdes om inrättande vid Lunds universitet av en tjänst i lgr Ae 26 som förste trädgårdsintendent vid botaniska trädgården.

Motionerna föranledde ingen riksdagens åtgärd. 1961 anförde statsutskottet i sitt utlåtande nr 57, att vissa skäl talade för att främst trädgårdsintendentsbefattningen borde komma till stånd, men att utskottet likväl icke vore berett biträda yrkandet. I utlåtande nr 102 anförde 1962 års statsutskott, att behovet av den föreslagna tjänsten torde bedömas med hänsyn till de övriga hjälpkrafter, som stode institutionen till buds, och att det i första hand borde ankomma på Kungl. Maj:t att ytterligare pröva frågan. Utskottet ansåg sig därför icke böra biträda motionsyrkandet.

I sina petita har Lunds universitet i år upprepat sin begäran om en förste trädgårdsintendent, nu placerad i lönegrad Ae 27. Befattningen har liksom tidigare tillstyrkts av universitetskanslern. Departementschefen har emellertid ej heller i år ansett sig kunna förorda inrättandet av ifrågavarande tjänst.

Vad som i tidigare motioner i denna fråga anförts beträffande undervisningen i systematisk botanik, nämligen att tyngdpunkten i denna är förlagd till Lund, gäller fortfarande. Jag hänvisar till i 1962 års motion införd tabell, vars siffror för åren 1960/61 och 1961/62 äro oförändrade.

Vid Uppsala universitet, där antalet studerande i systematisk botanik ej är så stort som i Lund, inrättades en befattning som trädgårdsintendent redan 1953.

Det förefaller som om 1962 års avslagsyrkande från utskottets sida grundat sig på uppfattningen att andra hjälpkrafter skulle stå till förfogande för institutionen i Lund i högre grad än i Uppsala. Om så var fallet, har likväl ett missförstånd uppkommit. Vid universitetet i Lund finns visserligen flera docenter, men alla dessa ha sina speciella uppgifter och kunna fördenskull ej disponeras för de uppgifter som skulle åvila trädgårdsintendents. Denne skulle — jag citerar ur 1962 års motion — »övertaga en stor del av det ansvar för trädgårdens vetenskapliga skötsel och utnyttjande, som nu åvilar föreståndaren för institutionen i systematisk botanik. Så länge en förste trädgårdsintendent saknas, kommer nyssnämnda institution att förbli mera ett seminarium än en forskningsanstalt. Intendentens åligganden skulle bl. a. bli

a) att såsom specialist leda arbetena vid den botaniska trädgården och möjliggöra dennas *vetenskapliga utnyttjande*,

b) att svara för en *kontinuerlig kontroll* av det odlade växtmaterialets korrekta bestämning,

c) att lämna en *effektiv handledning* för 3-betygsstuderande, licentiander och doktorander, speciellt i den experimentella växtsystematikens metodik,

d) att leda den obligatoriska s. k. trädgårdskursen för 2 betyg i fil. kand.- och fil. mag.-examen och att svara för *kontinuitet i undervisningen* i kännedom om trädgårdsväxter och ekonomiskt viktiga växter (gagnväster),

e) att föreläsa över artbildning och artteori.

Institutionsföreståndaren i systematisk botanik kan självfallet ej fullgöra ens en bråkdel av alla dessa åligganden, så mycket mindre som såväl administration som undervisning och forskning visa en ständigt svällande tendens. Forskningens för varje år alltmera utpräglade differentiering kräver dessutom en differentiering också i fråga om handledarnas specialiseringar. Därtill kommer, att ersättningsbyggnad för de i det närmaste 100-åriga växthusen är i högsta grad aktuell och att den härför erforderliga planeringen i Lund liksom i Uppsala måste göras med hänsynstagande till nutidens undervisning och forskning under ledning av kvalificerad vetenskaplig kraft — i Uppsala förste trädgårdsintendenten.»

Någon har sagt, att vi ha mycket av vår kunskap om människan från studier av luktärter och någon fruktfluga. Detta är förvisso riktigt; ärftlighetslagarna t. ex. ha klarlagts på detta sätt, och för deras tillämpning inom växtförädlingen har den systematiska botaniken spelat en mycket stor roll. När penicillinets verkningar blivit upptäckta, kunde nyheten genast omsättas i praktiska åtgärder. Tack vare att en botanist redan klarlagt de här aktuella svamparnas systematik, kunde man spara många år av intensivt forskningsarbete. Vad detta inneburit för mänskligheten torde vara överflödigt att här närmare utveckla.

Av vad ovan sagts framgår, att den systematiska botaniken ingalunda är enbart av vetenskapligt intresse utan tvärtom i flera avseenden av grundläggande betydelse även för uppgifter utanför botanikens ram.

Jag får därför anhålla,

att riksdagen ville besluta, att från och med budgetåret 1963/64 vid Lunds universitet måtte inrättas en tjänst i lönegrad Ae 27 som förste trädgårdsintendent vid botaniska trädgården.

Stockholm den 17 januari 1963

Hans Wachmeister